

ENDERUV STÍN

ORSON
SCOTT

CARD

ARGO-TRITON

ARGO

TRITON

ENDERÜV STÍN

ENDERŮV VESMÍR

Řazení dle vnitřní chronologie tak,
jak budou knihy v nové podobě vycházet:

Enderova hra

Enderův stín

Hegemonův stín

Stínové loutky

Obrův stín

Ender ve vyhnanství

Shadows in Flight

(dosud nepřeloženo)

Mluvčí za mrtvé

Xenocida

Děti ducha

Shadows Alive

(dosud nenapsáno)

První setkání a jiné příběhy

(sbírka všech kraťších příběhů

včetně Války o dárky)

CARD
ENDERÚV STÍN

ORSON
SCOTT

Edici Fantastika řídí Martin Šust

© Argo, 2019

© Stanislav Juhaňák – Triton, 2019

Copyright © 1999 by Orson Scott Card

Translation © Petr Kotle, 2001

Cover art and illustrations © Milan Malík, 2019

ISBN 978-80-257-2615-0 (váz.)

ISBN 978-80-257-2915-1 (e-kniha)

Dickovi a Hazie Brownovým,
v jejichž domě nikdo nezná hlad
a v jejichž srdcích
nikdo není cizincem.

PŘEDMLUVA

Tato kniha není pokračováním v pravém slova smyslu, neboť začíná přibližně ve stejném místě jako *Enderova hra* a také téměř ve stejném okamžiku končí. Ve skutečnosti je to tentýž příběh, s mnoha stejnými postavami a místy děje, pouze vyprávěný z jiného pohledu. Těžko se rozhodnout, jak mu říkat. Doprovodný román? Paralelní román? Možná „paralaxa“, pokud by se mi podařilo prosadit tento vědecký termín do literatury.

Za ideálních okolností by tato kniha měla být stejně přístupná pro čtenáře, kteří *Enderovu hru* nikdy nečetli, jako pro ty, kteří ji četli několikrát. Jelikož to není pokračování, nemusíte znát z *Enderovy hry* nic víc než to, co je obsaženo zde. Přesto – jestli se mi podařilo splnit literární cíl, který jsem si vytkl – se tyto dvě knihy doplňují a obohacují. Bez ohledu na to, kterou budete číst jako první, ta druhá by měla v hlavních bodech také obstát se ctí.

Mnoho let jsem s radostí přihlížel tomu, jak *Enderova hra* získává popularitu, obzvlášť mezi čtenáři školního věku. Přestože jsem ji nezamýšlel jako knihu pro mládež, oblíbili si ji mnozí z této věkové skupiny i mnozí učitelé, kteří hledají cesty, jak knihy využít při výuce.

Nikdy mne nepřekvapilo, že existující pokračování – *Mluvčí za mrtvé*, *Xenocida* a *Děti ducha* – nezískala u těchto mladších čtenářů takový ohlas. Důvod, který je nabíledni, je ten, že *Enderova hra* se točí kolem dítěte, zatímco pokračování jsou o dospělých. Možná ještě důležitější je to, že *Enderova hra* je, přinejmenším na povrchu, heroický, dobrodružný román, zatímco její pokračování představují úplně jiný typ beletrie, jsou pomaletější, hloubavější, zaměřená víc na myšlenky a zabývají se tématy, která pro mladší čtenáře nejsou tak bezprostředně důležitá.

V poslední době jsem si však uvědomil, že mezera 3000 let mezi *Enderovou hrou* a jejími pokračováními poskytuje dostatek místa pro další díly, které jsou s originálem spjaty těsněji. V jistém smyslu totiž *Enderova hra* žádná pokračování nemá, neboť další tři knihy samy o sobě vyprávějí jeden souvislý příběh, zatímco *Enderova hra* je samostatná.

Jistou dobu jsem si vážně pohrával s myšlenkou zpřístupnit vesmír *Enderovy hry* jiným autorům a zašel jsem v tomto směru tak daleko, že jsem vyzval spisovatele, jehož práci velice obdivuji, Neala Shustermana, aby zvážil možnost vytvořit se mnou romány o družících Endera Wiggina z Bitevních školy. Z našich rozhovorů vyplynulo, že postavou, s níž by se mělo začít, je Fazolek, dětský voják, k němuž se Ender choval tak, jak se jeho dospělí učitelé chovali k němu.

A pak se stalo něco jiného. Čím déle jsme spolu rozmlouvali, tím víc jsem začínal žárlit na to, že by takovou knihu mohl napsat Neal a ne já. Nakonec jsem pochopil, že jsem s psaním o „dětích ve vesmíru“, jak jsem projektu cynicky říkal, zdaleka neskončil, že mám stále co říct, protože za léta, jež uplynula od prvního vydání *Enderovy hry* v roce 1985, jsem se přece jen něco naučil. A tak i když jsem se nevzdal naděje, že Neal a já spolu budeme moci na něčem pracovat, hbitě jsem si projekt stáhl zpátky.

Brzy jsem zjistil, že je to obtížnější, než se zdá – vyprávět tentýž příběh dvakrát, ale jinak. Brzdil mě fakt, že postavy, z jejichž pohledu se děj odvíjí, jsou sice rozdílné, ale autor je stejný a jeho přesvědčení o fungování světa vyrůstá ze stejných základů. Pomohlo mi, že jsem se za ta léta něco naučil, a proto jsem byl schopen do projektu vnést nové pohledy a hlubší pochopení. Obě knihy pocházejí z jedné hlavy, která však nezůstala stejná; těží ze stejných vzpomínek na dětství, ale nazíraných z jiné perspektivy. Pro čtenáře vytvářejí paralaxu Ender a Fazolek, kteří, nepřliš vzdáleni jeden od druhého, procházejí stejnými událostmi. Autorovi vytvořilo paralaxu tucet let, během nichž starší děti vyrostly a mladší se narodily. Změnil se i svět kolem mne a já jsem se dozvěděl o lidské přirozenosti a o umění několik nových věcí, které jsem předtím neznal.

Teď držíte tuto knihu v rukou. Je na vás, abyste posoudili, zda vám tento literární experiment něco dal. Mně určitě stálo za to ponořit se znovu do stejné studny, neboť voda byla tentokrát hodně jiná, a jestli se z ní nestalo přímo víno, má přinejmenším jinou příchut, neboť byla vytažena v jiné nádobě. Doufám, že vám bude chutnat stejně, nebo dokonce víc.

Orson Scott Card
Greensboro, Severní Karolína
leden 1999

PRVNÍ ČÁST — SPRATEK

The background is a light gray with a complex network of thin, dark gray lines connecting various dots. The dots are of different sizes and shades, including black, dark gray, and light gray. Some dots are isolated, while others are part of larger, more dense clusters. The overall effect is a sense of interconnectedness and complexity.

KAPITOLA 1

POKE

„Myslíte si, že jste někoho našli, a tak můj program můžete zničit a zastavit?“

„Nejde o dítě, které našel Graff. Jde o to, že to, co jste nacházela vy, nestálo za nic.“

„Věděli jsme, že pravděpodobnost je mizivá. Ale děti, s nimiž pracuji, vedou nefalšovanou válku, jen aby zůstaly naživu.“

„Vaše děti jsou tak podvyživené, že u nich dochází k vážné psychické újmě, ještě než je začnete testovat. Většina z nich si nevytvořila normální lidské vazby a v hlavě mají takový zmatek, že nevydrží jediný den bez toho, že by něco ukradly, rozbily nebo zničily.“

„I ony představují možnost, tak jako všechny děti.“

„Přesně tato sentimentalita celý váš projekt v očích Mezinárodní flotily diskredituje.“

Poke měla oči stále otevřené. Také mladší děti měly být ve střehu a někdy dovedly být docela bystré, ale jednoduše si nevšímalý všeho, čeho si všimnout měly, a to znamenalo, že pokud chtěla včas upozorovat nebezpečí, mohla se Poke spoléhat jedině na sebe.

Nebezpečí, před nimiž bylo třeba být ve střehu, byla celá řada. Například poldové. Neukazovali se často, ale když se přece jen objevili, zdálo se, že se obzvláště zaměřují na to, aby vyčistili ulice od dětí. Oháněli se po nich magnetickými dŮtkami, zasypávali krutými, bolestivými ranami dokonce i ty nejmenší, nadávali jim, že jsou pakáž, zloději, mor a hanba krásného města Rotterdamu. Poke měla za úkol všimnout si, když nějaký rozruch v dálce naznačí, že by poldové mohli provádět čistku. V takovém případě hvízdla na poplach a drobečkové se rozprchli do úkrytů, dokud nebezpečí nepomine.

Ale poldové nepřijížděli tak často. Opravdové nebezpečí bylo mnohem bezprostřednější – velké děti, tyrani. Poke byla v devíti letech náčelníci své party (pravda, nikdo z jejích členů nevěděl jistě, že je holka), ale před jedenácti-, dvanácti- a třináctiletými chlapci a děvčaty, kteří tyranizovali ulice, jí to nebylo nic platné. Dospělí žebráci, zloději a pouliční prostitutky si malých dětí nevsímali, nanejvýš je odkopli, aby nepřekážely. Ale starší děti, které také patřily k nakopávaným, využívaly své převahy a mladší děti okrádaly. Pokaždé když její parta našla něco k jídlu – zejména když našli spolehlivý zdroj kuchyňských odpadků nebo někoho, z něhož se daly získat nějaké drobné nebo kus žvance – museli své výdobytky žárlivě strážet a skrývat, protože tyrani si ze všeho nejraději odnášeli zbytky jídla, které mohli najít u mrňousů. Okrádat mladší děti bylo mnohem bezpečnější než krást v obchodech nebo obírat kolemjdoucí. A navíc se jim to líbilo, Poke to na nich viděla. Dělal jim dobře, jak se malé děti krčí strachy, poslouchají, kňourají a dávají jim všechno, o co si řeknou.

Proto když se vychrtlé, dvouleté mimino usadilo na popelnici na druhé straně ulice, pozorná Poke si jej okamžitě všimla. To dítě bylo na pokraji podvýživy. Ne, to dítě bylo podvyživené. Vyhublé ručičky a nožičky, komicky, abnormálně velké klouby, nafouklé břicho. A jestli je brzy nezabije hlad, udělá to příchod podzimu, protože mělo jen tenké oblečení, a ani toho na sobě nemělo mnoho.

Normálně by mu věnovala jen letmý pohled. Ale tento chlapec měl oči. Ještě se kolem sebe rozhlížel s inteligentním výrazem. Žádná apatie chodících mrtvol, které již nehledají potravu, dokonce se ani nesnaží najít si pohodlné místo, kam by si lehly, než se naposledy nadechnou páchnoucího rotterdamského vzduchu. Koneckonců, smrt by pro ně nebyla tak velká změna. Všichni věděli, že Rotterdam je když ne hlavním, tak alespoň významným přístavem Pekla. Jediný rozdíl mezi Rotterdamem a smrtí byl v tom, že v případě Rotterdamu nebylo zatracení věčné.

Ten malý chlapec – co vlastně dělal? Nehledal potravu. Neupíral oči na chodce. Bylo to jediné v pořádku – stejně nehrozilo, že by tak malému dítěti někdo něco nechal. Všechno, co by dostal, by mu sebralo nějaké jiné dítě, tak proč se obtěžovat? Pokud chtěl přežít, měl se držet starších sběračů odpadků a olizovat po nich obaly od potravin, získávat poslední polvak cukru nebo moučný prach, který ulpěl na obalu, cokoli, co neslízal ten, kdo přišel první. Toto dítě nemělo venku na ulici co získat, pokud je

nepřijme nějaká parta, a Poke je nechtěla. Bylo by jen přítěží. Její děti začínaly krušné časy i bez dalších zbytečných úst.

Začne škemrat, pomyslela si. Bude fňukat a žebrat. Jenže to platí pouze na bohaté. Já mám dost starostí o svou partu. On do ní nepatří, takže se o něho nestarám. I když je malý. Je pro mě vzduch.

Dvě dvanáctileté šlapky, které v této oblasti obvykle nepracovaly, se vynořily zpoza rohu a zamířily k základně Poke. Hluboce hvízdla. Děti se okamžitě rozptýlily. Zůstaly na ulici, ale snažily se nevypadat jako parta.

Nepomohlo to.

Šlapky již věděly, že Poke je náčelník. A skutečně, chytily ji za ruce, přistiskly ji ke zdi a požádaly, aby jim zaplatila za „povolení“. Poke věděla, že nemá smysl tvrdit, že se nemá o co rozdělit – vždycky se snažila mít rezervu, aby mohla usmířit hladové tyrany. Poke viděla, proč tyto šlapky mají hlad. Nevypadaly jako to, o co mají zájem pedofilové, když do těchto končin zabloudí. Byly příliš vychrtlé, vypadaly příliš staře. Takže dokud jim nevyrostou těla a nezačnou být přitažlivé pro méně perverzní klientelu, musely se uchýlit k vybírání odpadků. Poke to pobuřovalo, nechat sebe a svou partu takto okrádat, ale bylo chytřejší je vyplatit. Kdyby ji zmlátily, nemohla by přece dávat pozor na svou partu. Proto je odvedla k jedné tajné skrýši a vytáhla malý pytlík z pekárny, v němž ještě byla polovina původního obsahu.

Pečivo bylo tvrdé, protože jej tam schovávala už několik dní právě pro takovou příležitost, ale ty dvě šlapky po něm chňaply, roztrhly pytlík a jedna stačila ukousnout víc než polovinu, než přítelkyni nabídla zbytek. Nebo spíš bývalé přítelkyni, protože takové dravčí chování je živnou půdou rozbrojů. Ty dvě se spolu začaly prát, křičet na sebe, fackovat se a drásat se prsty s dlouhými nehty. Poke jejich boj zblízka sledovala s nadějí, že jim zbývající kus pečiva upadne, ale neměla štěstí. Skončil v ústech dívky, která urvala již první sousto – a tato první dívka vyhrála i rvačku jako takovou, když druhou zahнала na útěk.

Když se Poke otočila, malý chlapec stál těsně za ní. Málem o něho zakopla. Ze vzteku, že musela pouličním děvkám obětovat část jídla, do něho strčila kolenem a srazila ho na zem. „Nestoupej si za nikoho, jestli nechceš pokaždé přistát na zadku,“ utrhla se na něho.

Klidně vstal a podíval se na ni, jako by něco očekával, jako by něco chtěl.

„Ne, ty jeden malej prevíte, ode mě nic nedostaneš,“ řekla Poke. „Kvůli tobě svou tlupu nepřipravím ani o jedinej fazolek, protože ty za něj *nestojíš*.“